

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. IV. Quinam possint Hæredes institui?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

Si quis, ff. de Legatis nemo potest eam sibi legem dicere, ut a priori voluntate recedere non liceat.

VII. Dubium est, An qui juravit, se non revocaturum Testamentum, possit illud deinde revocare?

Respondeo cum communi contra Gomez apud Dian. part. 5. tract. 3. res. fol. 122., quod peccet mortaliter peccato perjurii, si sine justa causa revocet; revocatio tamen erit valida in utroque foro: Quod si detur justa causa revocandi, verbi gratia, quia dispositum est contra leges justas, licite revocari potest; quia juramentum esset iniquum; Potest autem peti relaxatio talis juramenti, quamvis non dispositi contra leges justas, juxta dicta quæst. 1. art. 4. Non tamen admiserim, quod docet Gomez apud Dian. loc. cit., tale juramentum esse absolute nullum, utpote contra bonos mores, dando hæredibus occasionem desiderandi mortem Testatoris; (sicut in leg. Stipulo ff. de Verbor. obligat. dicitur esse iniquum, & non observandum hoc pactum, Instituo te hæredem, & nisi præstitero, spondeo tibi tantam pecuniam, quia tale pactum est contra libertatem naturalem testandi;) Et ratio est, quia non videtur esse contra bonos mores, nec peccatum ullum, in reverentiam Numinis invocati carere libertate testandi.

ARTICULUS IV.

Quinam possint Hæredes institui?

- I. Hæredes vel instituntur a Testatore, vel veniunt ab intestato; Vel sunt necessarii, vel non necessarii; Vel universales, & ex asse, vel particulares, quibus aliqua pars assis relinquatur. Quanam sint Assis partes?
- II. Hæredes necessarii quinam sint? Et

quanam sit legitima portio descendendum? Quinam in portionem hereditatis admittuntur in Capita, quinam in Stirpes? In feudalibus quinam, & quomodo succedant?

- III. Quomodo se gerere debeat Pater, ac Mater relate ad filios illegitimos? Quid relinquere possint Spuriis præter alimentia?
- IV. Omnes homines, & Communitates institui possunt hæredes, nisi specialiter prohibeantur, ut Spurii, Hæretici, Infames, qui dicuntur intestabiles. Quid de Religiosis? Quid de Professis Societatis Jesu? Potest domus Professa Societatis Jesu institui hæres; non tamen Conventus Fratrum Minorum.
- V. Hæredes ab intestato quinam veniant? Quandonam succedant consanguinei in linea transversali usque ad decimum gradum? Et quandonam Fiscus secularis, quando Ecclesiasticus succedant?
- VI. Uxor, qua sine dote nupsit, quandonam succedat in quarta parte bonorum Mariti? Et quando maritus pauper in quarta parte bonorum uxoris?
- VII. Quid restituere debeat conjux transiens ad secundas nuptias?
- VIII. Hæres suus in hereditate succedit, antequam illam adeat, non vero hæres non suus.
- IX. Qui hereditatem acceptavit, num teneatur aliquando solvere creditoribus defuncti supra vires hereditariis? Et quando illi competat quarta Trebellianica, aut Falcidia?

I. **H**Æredes, alii instituntur a Testatore, alii veniunt ab intestato, seu de jure succedunt in hereditate, etiam nullo condito Testamento, aut Testamento non legitime condito. Rursus hæredes ex Testamento, seu qui instituntur in Testamento, alii sunt necessarii, hoc est,

X 2 quos

quos Testator cogitur instituere, nisi justam habeat causam exhæredandi, ut sunt descendentes, & iis deficientibus, ascendentes; Alii non necessarii, quos scilicet non cogitur instituere Testator, ut sunt extranei. Demum alii sunt hæredes universales, seu ex asse; alii particulares, quibus scilicet aliqua pars hæreditatis relinquitur, verbi gratia, triens, quadrans; &c.. Sciendum enim, hæreditatem dividi in jure in duodecim uncias, quæ Assis nomine continentur. Unde duodecima pars hæreditatis vocatur Uncia; sexta pars vocatur Sextans, hoc est, duæ uncia; quarta pars vocatur Quadrans, hoc est, tres uncia; tertia pars vocatur Triens, hoc est, quatuor uncia; Quincunx dicuntur quinque uncia; Semis, vel Semissis, sex uncia; Septunx, septem uncia; Bes, octo uncia; Dodrans, novem uncia; Dextrans, decem uncia; Deunx, undecim uncia; As demum dicitur integra libra, seu hæreditas. Hæres autem particularis in hoc differt a Legatario, quod Legatarius, cui aliqua res determinata relinquitur in Testamento, nullum onus subire debet; econtra hæres particularis subire debet partem onerum hæreditatis juxta partem hæreditatis, quam acquirit. His explicatis

II. Dico primo, hæredes necessarios esse solum Descendentes, & iis deficientibus, Ascendentes, qui sunt consanguinei in linea recta. Porro legitima portio descendantium est triens hæreditatis, si non plures sint, quam quatuor liberi masculi, vel scæminæ; Semissis vero, si plures sint, quam quatuor; Et in horum liberorum numero ponendus est, qui renunciavit hæreditati, non vero qui est incapax hæreditatis vel ob ingressum in Religionem, vel quia est exhæredatus, &c. Si tamen unus ex liberis defunctus nepotes reliquit, isti omnes repræsentant personam Patris sui, & in ejus-

dem portionem succedunt; Unde cum reliquis liberis Testatoris non in capita, sed in stirpes in hæreditatem admittuntur. Hæc tamen legitima portio, quæ hæredibus necessariis debetur, est solum ex bonis, quæ sunt de substantia Patris, non vero ex bonis feudalibus, quæ dicuntur ex pacto, & providentia secundum gratiam, & liberalitatem concedentis; Sic Regna, & Comitatus Magnatum debentur Primogenito, dummodo aliis sustentatio sufficiens relinquatur. Quod diximus de Descendentibus, dicas de Ascendentibus; nam deficientibus descendantibus, triens hæreditatis debetur Patri, & Matri Testatoris; Quod si neuter superviverit, in locum patris succedit avus, & avia paterna, & in locum matris avus, & avia materna. Quare si hujusmodi legitima portio debita hæredibus necessariis non relinquatur in Testamento, non adjecta causa, verbi gratia, ingratitude, Testamentum erit nullum quoad hæredis institutionem, quanvis valeat quod legata, & alia.

III. Hic autem notandum primo, quod deficientibus descendantibus simul, & ascendentibus, non sit necesse instituere ullatenus hæredem fratrem, vel sororem Testatoris, ut communiter docent contra Riccium apud Dian. part. 1. tract. 8. resol. 85., & part. 5. tract. 3. resol. 114., quamvis possint isti conqueri tanquam de inofficioso Testamento, si fuerit relicta hæres aliquis infamis. Secundo, quod Pater non teneatur instituere hæredes filios naturales non legitimatos; quamvis si careat filiis legitimis, possit illos hæredes instituere, dummodo non fraudet parentes debita portione. Si vero Testator habeat filios legitimos, non potest relinquere filiis naturalibus, eorumque matri plusquam unam unciam hæreditatis. Mater tamen juxta jus Cæsareum æque tra-

tractare potest filios legitimos, ac naturales, cum æquali jure succedant in hæreditate, ut notat Molin. disp. 166. apud Laym. Spuriis, hoc est natis ex coitu damnato, & punibili (seu ex Patre, & Matre, qui non poterant tempore conceptionis propter impedimentum dirimens in matrimonium conjungi,) nihil relinquere potest Pater præter alimenta juxta proprium statum, quæ sunt de jure naturæ; Unde in hoc jus Canonicum revocavit jus Civile, ut notat Dian. part. 5. tract. 3. resol. 112. Potest etiam aliquid iis relinquere in remunerationem pro benemeritis, quia hæc est solutio, non donatio; at non veniunt pro benemeritis obsequia debita Patri, ut notat Dian. loc. cit. resol. 131. Potest Avus instituere hæredem nepotem filium spurii, si non faciat id intuitu patris; potestque etiam mater probabiliter ex Lefs., dummodo non sit illustrius habens filios legitimos.

Si tamen Pater instituat hæredem extraneum cum onere, quod hæreditatem det spurio, peccat graviter acceptans hæreditatem cum tali promissione; eo quod prohibeatur id graviter in lege; Quia vero promissio isthæc est nulla, ideo nihil deinde tenetur dare spurio, ut notat Becan. apud Dian. loc. cit. resol. 121.

IV. Dico secundo, posse omnes homines, & Communitates institui hæredes, nisi specialiter prohibeantur. Prohibentur enim primo Spurius, ut diximus. Secundo, hostium Civitates, & Communitates Judæorum. Tertio, Hæreticus, & Apostata, necnon deportatus, seu damnatus ad metalla. Quarto, Collegium, quod non est erectum auctoritate publica, exceptis Contraternitatibus, quæ pietatis causa institutæ sunt etiam sine auctoritate Superioris. Quinto, Occisor Testatoris, & alii, qui in jure dicuntur intestabiles, ut occisor Cardinalis.

Demum circa Religiosos certum est omnes professos Ordinum, quibus concessum est bona immobilia in communi possidere, posse institui hæredes, & ab intestato succedere, ut notat Sanch. lib. 7. cap. 12.; Ex Trident. autem sess. 25. cap. 3. omnibus Ordinibus id conceditur, præterquam Cappuccinorum, & Minorum de Observantia. Quia tamen Societas Jesu concessionem hanc Tridentini bona immobilia, & redditus possidendi non accepit, ideo Professi Societatis Jesu non possunt institui hæredes, nec possunt ab intestato succedere ipsi, nec loca ubi degunt: Immo quamvis Collegia, & domus probationis Societatis Jesu possint bona immobilia, & redditus possidere, non possunt tamen succedere in hæreditate ratione professi, aut alterius habentis vota formata, ut habetur in 6. part. Constit. cap. 2. Illud autem est discrimen inter Ordinem Cappuccinorum, aut Minorum de Observantia, & Societatem Jesu, quod Collegia, & Domus Professæ societatis, quamvis non possint ratione Professi acquirere hæreditatem aut ex Testamento, aut ab intestato; possunt tamen etiam Domus Professæ institui hæredes, & hæreditatem adire; ita tamen, ut si in hæreditate habeantur bona immobilia, Domus professæ possit illa vendere; Contra vero non solum Professi Cappuccini, & de Observantia non possunt institui hæredes, sed neque eorum Conventus; & probabiliter ex Sanch. lib. 7. cap. 25. nec eorum Ecclesiæ; Immo probabiliter ex eodem Sanch. contra Rodriq., nec potest Fratribus Minoribus relinqui hæreditas cum pacto, quod vendatur, & in necessarios usus pretiam venditionis expendatur; quamvis possit institui hæres alius cum onere, quod hæreditatem vendat, & pretium in Fratrum necessitates convertat.

V. Dico tertio, Hæredes ab intestato ante omnes venire liberos legitimos tum mares, tum fœminas æqualibus portionibus; In istorum autem mortuorum locum succedunt nepotes in stirpes, non in capita, ut supra diximus. Secundo, deficientibus descendentes, veniunt, ut supra etiam diximus, Ascendentes, videlicet pater, & mater Testatoris; in quorum mortuorum locum succedunt avi, & avia illos representantes. Quod si una cum patre, & matre, vel avis adsint etiam fratres, & sorores Testatoris, etiam ipsi succedunt æqualiter, seu in Capita. Tertio, deficientibus descendentes, & ascendentes, succedunt fratres, & sorores ex utraque parte conjuncti æqualibus portionibus, & excludunt conjunctos, vel ex patre tantum, vel ex matre tantum. Mortuis fratribus, & sororibus, succedunt eorum liberi, & his deficientibus succedunt fratres, aut sorores ex una tantum parte conjuncti: Quibus etiam deficientibus, devolvitur successio ad propinquiores Collaterales usque ad decimum gradum in Capita, ut habetur apud Molin. disp. 164., & Laym. Quarto, deficientibus omnibus hæredibus in linea transversali usque ad decimum gradum, succedit conjux defuncti, & conjuge etiam deficiente succedit Fiscus sæcularis in bonis Laici, & Ecclesiasticus in bonis Clerici, ex leg. *Vacantia*, Cod. de Bonis vacantibus.

VI. Ubi notandum primo, quod si uxor marito nupsit sine dote, debeat, si inops est, succedere in quarta parte bonorum mariti, etiamsi hæreditas ad consanguineos pertineat; ita tamen ut si Testator relinquat liberos, ad uxorem spectent solum usufructus quartæ partis bonorum mariti, dum ipsa vivit, & deinde si plures, quam tres liberi adsint, ipsa cum iisdem in capita succedat; Et eadem est ratio, si uxor dives præmoriatur relicto marito

inope.

VII. Notandum secundo, quod uxor, quæ susceptis ex priore matrimonio liberis transit ad secundas nuptias, debet servare, & relinquere liberis quicquid donatione, aut testamento habuit a priore marito: Et idem dicas de marito transeunte ad secundas nuptias. Quod si ad secundas nuptias non transeant, possunt bona a conjuge profecta (excepta donatione propter nuptias, & lucris ex dote) consumere, & alienare; Quod si non alienarint, possunt deinde liberi illa sibi vindicare.

VIII. Notandum tertio discrimen, quod intercedit inter hæredem suum, & hæredem non suum; Nam hæres suus (videlicet proximus descendens in possessione defuncti existens tempore mortis, cui annumeratur posthumus legitimatus, & professus,) quia censetur una persona cum defuncto, succedit in hæreditate, & ejus dominium acquirit, antequam illam adeat: Contra hæres non suus (quales dicuntur omnes alii hæredes) non acquirit dominium hæreditatis, antequam illam adeat, hoc est voluntarie acceptet, profitendo se esse hæredem; habetque anni spatium ad deliberandum, an velit illam acceptare. Peccat autem ex Sanch. lib. 6. dub. 4., & Molin. disp. 345., si nolit illam acceptare, qui debitis est obstrictus, quibus non potest aliter satisfacere, & non vult, ut creditoribus, sed ut hæredibus ab intestato hæreditas obveniat; qui enim ex justitia ad aliquid obligatur, tenetur etiam adhibere media non multum difficilia ad illud ponendum, atque adeo qui tenetur solvere creditoribus, tenetur etiam acceptare hæreditatem necessariam ad solvendum.

IX. Notandum ultimo, quod qui hæreditatem acceptavit, ita teneatur onera hæreditatis subire, ut duo habeat privilegia; Primum est, quod si intra tri-

triginta dies coepit facere inventarium, & intra alios septuaginta novem compleverit, non teneatur solvere creditoribus defuncti supra vires hereditatis; quod etiam competit Ecclesiae, & Fisco, si instituatur haeres, quamvis inventarium non confecerint: Immo Sanch., & Vasq. contra Covarr., & Molin. apud Laym. dicunt, neminem in foro conscientiae ad id teneri. Secundum privilegium est, quod talis haeres, deductis expensis funeris, & solutis debitis, &c., saltem quartam partem hereditatis habere debeat; aliter detrudere potest illam de legatis, beneficio legis Falcidiae a Falco Consule latae, ut habetur in Digestis, & Cod. *Ad legem Falcidiam*; quamvis in legatis piis cesset lex ista Falcidia, ut notat Less. cap. 19. num. 88.; Sicut cessat in iisdem quarta Trebellianica, seu quarta pars, quae debetur illi, qui instituitur haeres cum onere restituendi alteri hereditatem, beneficio legis factae a Trebelliano Senatus Consulto: Confunduntur autem in jure quarta Falcidia, & Trebellianica, cum fere idem importent.

ARTIC. V.

De Renunciatione Hereditatis.

- I. Hereditatis renunciatio non subsistit, nisi juramento firmetur.
- II. Quid si filius post portionem suam acceptam hereditati renunciet? Quid si juramento renunciet in praedictum posterorum? Quid si renunciet in favorem fratris, & interim parens decedat? Renunciatio hereditatis non se extendit ad feudalia, nec ad alimenta.
- III. Irrita est renunciatio hereditatis, quae speratur obvenire, exceptis nonnullis casibus.
- IV. Quenam renunciatio hereditatis facta ante ingressum in Religionem a

Tridentino irritatur?

- V. Hac in re nihil Tridentinum innovavit circa institutum Societatis Jesu.
- VI. Irrita est renunciatio facta a Candidatis Societatis in causas profanas, aut in causas pias, sed sub conditione professionis, si non fiat juxta Tridentinum.
- VII. Qui a Societate dimittitur, num possit repetere, quod illi donavit?

I. **O**uæritur primo: An valeat renunciatio hereditatis facta ab haerede necessario?

Respondeo, illam non subsistere, nisi sit juramento firmata; jure enim Civili statutum est propter bonum publicum, ut hereditas pactis nec dari, nec auferri possit; ut docent communiter Doctores in leg. *Hereditas*, Cod. *de Pactis conventis* apud Laym.

II. Notandum tamen primo, quod si filius (aut alius haeres necessarius,) vivente patre, integram suam portionem acceperit, & deinde renunciaverit reliquæ hereditati, valide renunciaverit; quamvis ex Molin. disp. 579., si deinde bona patris crescant, non obstante renunciatione nuda, adhuc possit in morte patris petere legitimam portionem talis augmenti. Secundo, quod si filius cum juramento renunciet hereditatem, valida est renunciatio, quamvis id cedat in detrimentum eorum, qui filio successuri essent; quia istis nullum jus illius hereditatis, vel alterius competit, nisi dependenter a persona patris. Tertio, si quis renunciavit in favorem fratris, eo mortuo ante mortem patris renunciatio corrumpitur; cum cesset ejus causa. Demum renunciatio sicut non extenditur ad feudalia, quia non debentur jure hereditario, sed ex concessione Principis, seu ex pacto, & providentia, ita nec extenditur ad alimenta, utpote jure naturæ debita; & communiter nec ad dotem necessariam, quippe quæ suc-

ce-